

ANARHIA RELAȚIONALĂ

Pagini Libere este o editură anarhistă.

Suntem un colectiv descentralizat, autonom și organizat non-ierarhic. Scopul nostru este acela de a oferi publicații (cărți, broșuri, fanzine etc.) în limba română și, uneori, în alte limbi, în ideea de a populariza și inspira viziuni și practici alternative la sistemul actual, capitalist și autoritar.

Tradiția libertară a fost întotdeauna una în care pamfletele, tipăriturile clandestine și materialele tipărite rapid și pe ascuns au circulat liber, neîngrădit. Continuând această tradiție, materialele publicate de către Editura Pagini Libere pot fi folosite, adaptate sau modificate de către oricine dorește acest lucru, însă nu cu un scop comercial. Cerem, pe cât posibil, persoanelor care folosesc materialele publicate de noi sau părți din acestea să specifice, într-o formă neintruzivă, sursa de unde au preluat materialele respective.

pagini-libere.ro

facebook.com/editurapaginilibere

instagram.com/paginilibere

editurapaginilibere@protonmail.com

Colectivul Pagini Libere este conștient de impactul ecologic al cărților în format fizic, așa că îți reamintim:

Împarte

Cu cei dragi, din familie sau comunitate, cărțile tale.

Donează

Cărțile de care crezi că nu mai ai nevoie.

Nu arunca

O carte, oricât de deteriorată, nu se aruncă niciodată.

Repară

Fă-ți timp pentru a repara o carte și dă-i șansa ca ea să lumineze mintea altor oameni.

Nu cumpăra ce nu ai nevoie

Nu cumpăra cărți doar de decor.

Cumpără numai ceea ce te interesează cu adevărat.

INTRODUCERE: ANARHISMUL ÎNCEPE ÎN RELAȚII

de hopancarusel

Dragoste liberă? Ca și cum dragostea poate fi altfel decât liberă! [...] Da, dragostea e liberă; nu poate sălășlui în nicio altă atmosferă. În libertate se dăruiește fără rezerve, din abundență, complet” (Emma Goldman, 1911)

Așa cum anarhismul respinge structurile ierarhice de putere și dominare impuse de societate, pe același principiu și anarhia relațională deconstruiește ierarhiile din relațiile interpersonale, fie ele romantice, de prietenie sau sexuale. Conceptul este destul de recent – apărut în 2006 odată cu manifestul scris de Andie Nordgren, feministă queer și informaticiană din Suedia – și e prezentat în această broșură.

De ce credem că e relevant conceptul și în contextul local?

În comunitățile anarhiste, vrem să avem relații interpersonale non-ierarhice, care să pună în practică valorile anarhiste după care ne ghidăm. Dificultatea stă, însă, în faptul că am fost socializate/ți într-un cu totul alt sistem, unul axat pe dominare, pe competiție pentru resurse, pe proprietate; și care afectează inclusiv relațiile dintre noi.

Toate aceste impulsuri predate încă de mici de familie, la școală, la locul de muncă și în toate celelalte structuri ale societății și-au lăsat amprenta asupra noastră chiar dacă suntem în punctul în care le conștientizăm și vrem să scăpăm de ele. Asta se vede în problemele cu care ne confruntăm adesea în comunitățile

noastre și în relațiile dintre noi, prea des erodate de gelozie, neîncredere, dinamici inegale de putere, indisponibilități emoționale, muncă emoțională disproporționată. Așteptările individuale ajung să pună prea multă presiune pe cealaltă persoană, creând adesea o raportare reciprocă tranzacțională, în care fiecare socotește cât a dat și cât a primit, iar „resursele” emoționale, afective, sunt considerate limitate și bine păzite.

Dacă dragostea nu știe să ofere și să ia fără restricții, nu este dragoste, ci o tranzacție care nu uită niciodată să scoată în evidență plusurile și minusurile (Emma Goldman, 1906).

Pe măsură ce relațiile noastre se rigidizează, se și ne consumă, devin toxice, iar în loc să producă o juisare colectivă, se transformă în ceea ce Bergman & Montgomery (2017) numeau *radicalism rigid*. Ajungem la comportamente opresive, la suspiciuni și denunțări reciproce, la o îndreptățire justițiară care își poate pierde ușor compasiunea, răbdarea sau înțelegerea atât de necesare oricărui colectiv.

Ne este clar că modelele tradiționale de relaționare pe care le-am moștenit de-a gata de la societatea în care trăim nu sunt funcționale; sau sunt, însă pentru mult prea puține/i dintre noi. Căutăm, prin urmare, să ne creăm noi modele care să definească mai bine principiile și valorile în care credem. Orbecăm într-un proces continuu de explorare și învățare prin încercare și eroare; căutăm să ne deconstruim împreună condiționările care ne rigidizează și distrug juisarea, și să ne reconstruim relațiile pe baze mai împlinitoare. Pentru a ajunge aici, credem că anarhia relațională e unul din posibilele drumuri. Prin învățarea și practicarea unor comportamente regenerative în relațiile dintre noi putem ajunge la o *militanță bucuroasă*¹.

Oamenii care vorbesc despre revoluție și luptă de clasă fără a se referi explicit la viața de zi cu zi, fără a înțelege ceea ce este subversiv în iubire și ce este pozitiv în refuzul constrângerilor, astfel de

1. Traducere după *Joyful Militancy* (Bergman & Montgomery, 2017).

oameni au cadavre în gură (Raoul Vaneigem, 1967).

Putem visa la revoluția anarhistă doar când vom putea aduce revoluția în interiorul comunităților noastre, în viața de zi cu zi și în relațiile dintre noi. *Dacă nu pot dansa, nu este revoluția mea*², a fost mesajul Emmei Goldman către tovarășul anarhist care i-ar fi reproșat că nu se cade unei revoluționare să se afișeze dansând cu atâta patos. Un bun exemplu că *radicalismul rigid* e o problemă veche în comunitățile militante.

Vrem să adăugăm astăzi și *Dacă nu pot iubi, nu este revoluția mea*. Iar prin iubire, să ne-nțelegem, nu avem în vedere exclusiv sau neapărat romantismul, așa cum e el construit în cultura populară, ci multiplele forme de iubire cel puțin la fel de hrănitoare, adesea mult mai emancipatoare, ca iubirea tovarășească.

În căutarea de noi feluri de iubire și relaționare reciprocă nu avem și nici nu credem că ne trebuie vreun rețetar. Avem doar o busolă și o direcție spre care ne-ndreptăm, și e suficient pentru moment. De aici încep libertatea și explorarea.

Bergman, C., & Montgomery, N. (2017). *Joyful Militancy: Building Thriving Resistance in Toxic Times*. AK Press.

Goldman, E. (1906). *The Tragedy of Woman's Emancipation*. New York, NY: Mother Earth.

Goldman, E. (1911). „Marriage and love”. In *Anarchism and other essays*. Mother Earth Publishing Association.

Goldman, E. (1934). *Living My Life*. New York: Alfred A Knopf Inc.

Shulman, A.K. (1991). „Dances with Feminists”. In *Women's Review of Books*, 9(3). Retrieved October 27, 2019, from <http://www.lib.berkeley.edu>.

Vaneigem, R. (1967). *The Revolution of Everyday Life*. Translated by John Fullerton & Paul Sieveking, Red & Black. Retrieved December 31, 2010, from library.nothingness.org.

2. Anecdota este redată în *Living My Life* (New York: Knopf, 1934), p. 56. Acestea nu sunt cuvintele exacte ale Emmei Goldman, ci un rezumat al mesajului ei, care a devenit un slogan popular, adesea răspândit pe tricouri, meme-uri sau în alte forme, până când a ajuns să-i fie atribuit acesteia (vezi Shulman, 1991).

SCURT MANIFEST INSTRUȚIONAL PENTRU ANARHIA RELAȚIONALĂ³

Andie Nordgren

Dragostea este abundentă și fiecare relație este unică

Anarhia relațională pune la îndoială ideea că dragostea este o resursă limitată care poate fi reală numai când este circumscrisă unui cuplu. Aveți capacitatea de a iubi mai mult de o persoană, iar o relație și dragostea simțită pentru acea persoană nu diminuează dragostea simțită pentru o alta. Nu clasați și comparați oamenii și relațiile — prețuiți individul și conexiunea cu el/ea. O persoană din viața ta nu trebuie să fie numită primară pentru ca relația să fie reală. Fiecare relație este independentă și este o relație între indivizi autonomi.

Dragoste și respect în loc de îndreptățire

Decizia de a nu întemeia o relație pe ideea de îndreptățire este legată de respectarea independenței și autodeterminării celorlalți. Sentimentele tale pentru o persoană sau pentru istoria voastră împreună nu îți dau dreptul să comanzi și să controlezi un partener astfel încât să se conformeze la ceea ce se consideră normal într-o relație. Explorează modurile în care te poți conecta fără a încălca limitele celuilalt și credințele personale. În loc să cauți compromisuri în fiecare situație, permite-le celor dragi să aleagă căile care le păstrează

3. Tradusă după varianta în engleză, adaptată de Andie Nordgren după textul inițial publicat în limba suedeză ca „Relationsanarki i 8 punkter” de Interacting Arts în 2006. Traducerea în engleză este disponibilă pe <http://theanarchistlibrary.org>.

integritatea intactă, fără a face din asta o criză pentru relație. Ținându-te departe de îndreptățire și revendicări este singura modalitate prin care poți fi sigură că ești într-o relație care este cu adevărat reciprocă. Dragostea nu este mai „reală” doar pentru că oamenii fac compromisuri unul pentru celălalt pentru că acestea sunt așteptările.

Identifică-ți setul de valori relaționale de bază

Cum vrei să fii tratat de alții? Care sunt limitele și așteptările tale primare pentru toate relațiile? Cu ce fel de oameni ți-ar plăcea să-ți petreci viața și cum ți-ar plăcea să funcționeze relațiile tale? Găsește-ți setul de valori de bază și utilizează-l pentru toate relațiile. Nu face reguli și excepții speciale ca să le arăți oamenilor că îi iubești „cu adevărat”.

Heterosexismul e agresiv și pe față, dar nu te lăsa condusă de frică

Amintește-ți că e în joc un sistem normativ foarte puternic, care dictează ce este dragostea reală și cum ar trebui să trăiască oamenii. Mulți vor pune la îndoială valabilitatea relațiilor tale și pe tine atunci când nu respecti aceste norme. Lucrează împreună cu oamenii pe care îi iubești pentru a găsi portite de ieșire și trucuri de a contracara cele mai grave dintre normele problematice. Găsește pentru ele vrăji pozitive și nu lăsa frica să-ți conducă relațiile.

Construiește pentru minunatul imprevizibil

A fi liberă să fii spontană — să te exprimi fără frica de pedepse sau sentimentul împovăătorului „trebuie” — este ceea ce animă relațiile bazate pe anarhia relațională. Organizați-vă din dorința de a vă întâlni și a vă explora reciproc — nu bazat pe îndatoriri, cerințe și dezamăgiri atunci când nu sunt îndeplinite.

Prefă-te până reușești

Uneori poate părea ca și cum ar trebui să fii complet super-om ca să poți face față la toată spargerea normelor pe care o implică alegerea unor relații care nu

corespund normei. Un truc bun este strategia „prefă-te până reușești” — atunci când te simți puternică și inspirată, gândește-te ce comportament ți-ar plăcea să vezi la tine. Transformă asta în câteva linii directe simple și ține-te de ele când dai de greu. Vorbește și caută sprijinul celorlalți care contestă normele și nu-ți reproșa niciodată atunci când presiunea normelor te împinge către comportamente nedorite.

Încrederea e mai bună

A alege să pornești de la premisa că partenerul tău sau partenera ta nu-ți dorește răul te duce pe o cale mult mai pozitivă decât o abordare suspicioasă în care trebuie să fii validat în mod constant de cealaltă persoană pentru a avea încredere că e acolo cu tine în relație. Uneori se petrec atât de multe în interiorul oamenilor încât nu le mai rămâne energie să facă un pas spre ceilalți și să aibă grijă de ei. Creează genul de relație în care retragerea este atât sprijinită cât și iertată rapid, și care oferă oamenilor suficiente șanse să vorbească, să explice, să te vadă și să fie responsabili în relație. Amintește-ți valorile de bază și ai grijă de tine în același timp!

Schimbă-te prin comunicare

Pentru majoritatea activităților umane, există un soi de normă pentru cum ar trebui să funcționeze. Dacă vrei să te abați de la acest tipar, trebuie să comunici — altfel lucrurile tind să decurgă conform normei, întrucât ceilalți se comportă în conformitate cu ea. Comunicarea și acțiunile comune în scopul schimbării sunt singura cale de desprindere. Relațiile radicale trebuie să aibă conversația și comunicarea în inima lor, nu doar ca o stare de urgență, invocată pentru rezolvarea „problemelor”. Comunicați într-un context de încredere. Suntem atât de obișnuiți ca oamenii să nu spună niciodată pe bune ceea ce cred și simt că trebuie să citim între rânduri și să extrapolăm pentru a afla ce vor să spună de fapt. Dar astfel de interpretări se pot baza doar pe experiențele anterioare,

de obicei bazate taman pe normele de care vreți să scăpați. Întrebați-vă una pe cealaltă despre lucruri și fiți explicite!

Personalizează-ți angajamentele

Viața nu ar avea prea multă structură sau înțeles dacă nu ne-am alătura cu alți oameni pentru a realiza lucruri: a construi o viață împreună, a crește copiii, a avea o casă sau a crește împreună la bine și la greu. Pentru a funcționa, astfel de eforturi au nevoie de obicei de multă încredere între oameni și asumare. Anarhia relațională nu înseamnă a nu-ți lua niciodată un angajament, ci a-ți trasa propriile angajamente împreună cu oamenii din jurul tău și a-i elibera de normele care dictează că anumite tipuri de angajamente sunt o cerință pentru ca iubirea să fie reală sau că anumite angajamente, cum ar fi creșterea copiilor sau mutatul împreună, trebuie să fie conduse de anumite sentimente. Începe de la zero și fii explicită despre ce fel de angajamente vrei să faci cu alte persoane!

Au apărut deja

BROȘURI în limba:

Română

- Adrian Tătăran* – Panait Mușoiu
Andie Nordgren – Anarhia relațională
(introducere de *hopancarusel*)
Colin Ward – Anarhismul ca teorie a
organizării
CrimethInc – *Vot vs. Acțiune Directă*
Cristian-Dan Grecu – Csipike – piticul
comunist
Dennis Fox – Anarhism și psihologie
Necunoscut – Slogane din mai 68
Emma Goldman – Nu există Comunism în
URSS
Giorgio Agamben – De la un stat al
controlului către un praxis al
puterii destituente
Martin Veith – Neobosit! Iuliu
Neagu-Negulescu
Mihail Bakunin – Catehism revoluționar
Murray Bookchin – Municipalismul libertar
Robert Graham – Ideea generală a Revoluției
la Proudhon
Vlad Brătuleanu – Anarhismul în România

Maghiară

- Giorgio Agamben* – Az ellenőrző államtól a
destituáló hatalom praxisáig
Murray Bookchin – Libertárius
municipalizmus

Engleză

- Cosmin Koszor-Codrea* – Science
popularization and
Romanian anarchism in the
nineteenth century
Cristian-Dan Grecu – Csipike – the
Communist Pipsqueak
Vlad Brătuleanu – A Brief History of
Anarchism in Romania

CĂRȚI în limba:

Română

- Iuliu Neagu-Negulescu* – Arimania
Mihail Bakunin – Dumnezeu și Statul

